

20 Mars 1924.

Man får väl plocka fram sin gamla
fela
och söka att sin ungdoms låtar spela,
de enkla och vemodiga och trolska.
Jag tror att jag skall minnas Näckens
polska.

D. 4. 20. 3. 24.
**Folklig musik
mot tråkigheten
på landsbygden.**

**Goda resultat kunna nås med
ringa kostnader.**

**Lovvärt initiativ av Arvikasko-
lans ledare.**

— Vid sammanträdet i går med den nybildade Föreningen för det folkliga musiklivets befrämjande tillsatte styrelsen, framhåller föreståndaren för musikskolan i Arvika, rektor Valdemar Dahlgren, en kommitté som bland annat skall utreda en del frågor rörande skolans lokaler. För att skolan skall kunna driva sin undervisning på ett rationellt sätt och mottaga flera elever är det av vikt att byggnadsfrågan löses. Folkhögskolans lokaler stå ju till skolans förfogande, men det är ovisst om det kan bli så i längden. Landstinget har emellertid beviljat anslag och sedan ritningarna godkända skall folkhögskolans bygge påbörjas. Det är meningen att då också sörja för musikskolan. En förutsättning för skolans verksamhet är att vistelsen vid skolan ställer sig billig. För att uppnå detta uppföras lokaler för matsalar, köksavdelningar samt bostadshus, vilka skola förläggas till en plats strax utanför Arvika. Under sommaren skall skolan ge fortbildningskurser i musik för lärare och organister, och det råder intet tvivel om att vi kunna ordna det så att även dessa elevers inackordering ställer sig billig.

Hittills har, berättar hr Dahlgren, musikskolan endast kunnat bygga på enskilda medel och icke åtnjutit anslag från staten eller landstinget. Det är emellertid vår tro att riksdagen, trots det svåra budgetåret, måtte behjerta vår ansökan — framförd i motion i första kammaren av hr Mauritz Hellberg i Karlstad — om ett anslag på 5,000 kr. för nästa års vinterkurs. Anslaget går till ett ändamål som staten hittills icke offrat något för: folkets eget aktiva deltagande i musiklivet.

**Musikens mästare besöka
sällan landsbygden.**

I en bilaga till hr Hellbergs motion betonar rektor Dahlgren att musikerna av facket ha sin stora och självfallna uppgift i det folkliga musiklivets tjänst och naturligtvis ej kunna undvaras, men det folkliga musiklivets styrka och betydelse beror i ännu högre grad av de folkliga kretsarnas egna musikutövare, av spelmännen, av amatörerna. Till de små platserna och ut på landsbygden komma musikens mästare blott någon enstaka gång, och till somliga ställen komma de aldrig. Att bjuda den musikaliska helgdagskosten är deras sak. Men det är ju på vardagsmaten man lever. Sedan åtskilliga år har man vid folkhögskolan i Arvika sökt finna lämpliga former för den undervisning som även på detta område är nödvändig, om några positiva resultat skola nås. Musikintresserad ungdom, som vill lära sig spela något instrument, kan, särskilt i fråga om stråk- och blåsinstrument, i allmänhet icke få någon undervisning i sin hemtrakt och inte alltid ens på de större platserna, åtminstone ej med önskvärt utbyte eller till överkomligt pris.

**De gamla låtarna skola
spelas och nya skapas.**

Skolans undervisning kan självfallet ej begränsa sig till spelning av folklåtar efter gehör. Den folkliga musiken kan ej bygga endast på folkmusik. Men all strävan på detta område bör bidraga till att hålla vid makt den tradition folklåtarna representera. De gamla låtarna skola spelas och nya skapas. Ett levande träd skjuter alltid nya skott. Men liksom man strävar efter att de böcker som ha något att säga till alla, skönlitteraturens masterverk och tänkarnas skrifter, med behållning må kunna läsas av de många, måste man tillföra det folkliga musiklivet också den tonkonst som tillhör hela mänskligheten. Liksom menige man läser Shakespeare, Goethe, Pascal och Strindberg, Platon och Arrhenius, bör man litet varstans i våra bygder kunna uppbygga sig själv och andra med Haydn och Beethoven, Grieg och Söderman. Detta är ingen utopi. Beviset för att så kan ske föreligger redan.

Folkliga musikskolan vill åt musikintresserade, som utan att avse utbildning till yrkesmusiker önska ägna någon tid åt studium av sitt instrument, lämna tillfälle till sådant studium under fackmässig ledning och till lägsta möjliga kostnad.

**Musikens värde i nöjes-
och smakkulturens
tjänst.**

Först genom möjligheten av en dylik musikundervisning kan musiklivet blomstra upp å landsbygden och å mindre orter, och orkestrar, bestående av icke-fackmusiker, få betingelser för en utveckling till verklig musikalisk betydelse. Till Folkliga musikskolan skola större och mindre folkliga musiksammanslutningar i landet kunna skicka sina medlemmar, gärna såsom stipendiater, där så kan ske. Jag kommer i detta sammanhang att tänka på en liten arbetarorkester vid ett bruk i Värmland, med vars utbildning skolan på olika sätt haft att göra. Jag tvekar ej att beteckna den såsom den starkaste och mest samlande ideella faktorn i sitt samhälle. Då nöjeslivet mer och mer breder ut sig som betydelsefull faktor i det moderna samhället och man med skäl kan tala även om dess förfall, bör man mer än hittills räkna med musikens värden och möjligheter i nöjes- och smakkulturens tjänst. Kan manne för närvarande något bättre bidrag lämnas till lösningen av frågan om ungdomens nöjen och förströelse än kraftiga åtgärder till det aktiva folkliga musiklivets befrämjande?

**Vackra resultat med ringa
kostnader.**

Ett arbete på den grund, där Folkliga musikskolan ställt sig, slutar rektor Dahlgren, kan också bidraga till den kulturens decentralisering som man särskilt i fråga om ett så vidsträckt och glest befolkat land som vårt har

orsak att till en viss ränns eftersträva. De större orterna gynnas på flerfaldigt sätt av förhållandena. Landsbygden och de mindre orterna få i många fall mycket litet med av det goda som bjuds å större platser, men för vilket de ändå få dela kostnaderna till fromma för dessa större orter, som oftast torde ha mycket bättre råd än de, och som i jämförelse med dem leva i andligt överflöd. Vad angår kostnaderna för åtgärder till upphjälpande av det folkliga musiklivet är det min tro att i ingen annan grän av folklig kultur med så jämförelsevis ringa kostnader ett så vackert och påtagligt resultat kan nås.

**Musikteori i folklig för-
enkla form.**

Kompositören Peterson-Berger framhåller vid ett samtal med Dagens Nyheter att studiet av den folkliga musiken ban bli av utomordentlig nytta, icke blott för spelmännen utan även för lärarna själva. Jag vet inte ännu, fortsätter hr Peterson-Berger, hur man närmare tänkt lägga undervisningen vid skolan i Arvika, men det skulle vara mycket vunnit om eleverna lärde sig analysera dessa svenska folklåtar samt att de inhämtade en smula musikalisk formlära för att själva kunna avgöra

vad som är gott och mindre gott upptecknade. Det är, enligt min mening, icke så lätt att meddela spelmän musikteori. Ett och klart huvud har själv hjälpt sig men för andra har teorin främmande. Men de ha sådan flesta bygdespelmän att spela i mig, och med den tvästämmiga som utgångspunkt förefaller det bli lätt att fostra dem att bli det av melodierna och de övriga terna. Huvudvikten borde ligga på musikteori i folklig, förenklad form.

Att uppta även musikhistoria jag vara att ta steget litet vid men det är möjligt att även komma med såsom utfyllande i den mån den kan organiseras sig till kunskapen om den folkmusiken och dess utveckling.

Det initiativ som nu tagits är ligen det första på området, är uppenbart att det är kulturellt värt att sådana kunskaper och ter, som skolan vill förmedla, bland folket.

D. 4. 9. 6. 24

TEATER och MUSIK

Stockholms Högskolas studentning hade på tisdagskvällen in herr Ernst Norlind och Olle And att föredraga några av de som samlats av revisionssekreter Nils Andersson och som nu äro utgivning. Hr Norlind höll ett litet inledande föredrag, för de några skioptikonbilder av märkliga bygdespelmän och sedan hade dem av låtarna som voro satt stämmigt. Urvalet bjöd på en o nan intressant företeelse, men

ha varit representativare för vår svenskt tonsinne och bättre sörj omväxling i tonarter och stämning. Att höra en hel rad polskor och scher i samma eller närbesläktade tonarter är för ett kultiverat mus ne ganska tröttnande. Därjämte man förnya den gamla iakttagelsen de mest utpräglade specialisterna allmogemusik finna i den en ha saker märkvärdiga vilka den i pas allmänna musikkultur mer ej ej förväntar sig över, medan andra sidan observerar vissa de som undgå dem. Det kan man fastslå i de hittills utgivna häfte tena av N. Anderssons dalarlåtar några tyvärr äro felaktigt uppte de eller på grund av misstydnin aktigt kommenterade.

Till dem och hela företaget ha jag snart få återkomma i annat manhang.

Se sid 9.

vad som är gott och mindre gott av det upptecknade. Det är, enligt min erfarenhet, icke så lätt att meddela bygdespelmän musikteori. Ett och annat klart huvud har själv hjälpt sig fram, men för andra har teorin förblivit främmande. Men de ha sådan lust de flesta bygdespelmän att spela tvåstämmigt, och med den tvåstämmiga satsen som utgångspunkt förefaller det kunna bli lätt att fostra dem att förstå värdet av melodierna och de olika varianterna. Huvudvikten borde läggas vid musikteori i folklig, förenklad form.

Att uppta även musikhistoria anser jag vara att ta steget litet väl långt, men det är möjligt att även den bör komma med såsom utfyllande kunskap i den mån den kan organiskt ansluta sig till kunskapen om den svenska folkmusiken och dess utveckling.

Det initiativ som nu tagits är säkerligen det första på området, och det är uppenbart att det är kulturellt önskvärt att sådana kunskaper och insikter, som skolan vill förmedla, spridas bland folket.

D. N. 9.6.24.

TEATER och MUSIK

Stockholms Högskolas studentförening hade på tisdagskvällen inbjudit herr Ernst Norlind och Olle Andersson att föredraga några av de folklåtar som samlats av revisionssekreterare Nils Andersson och som nu äro under utgivning. Hr Norlind höll därvid ett litet inledande föredrag, förevisade några skioptikonbilder av mera märkliga bygdespelmän och sekunderade dem av låtarna som voro satta tvåstämmigt. Urvalet bjöd på en och annan intressant företeelse, men kunde

ha varit representativare för verkligt svenskt tonsinne och bättre sört för omväxling i tonarter och stämningar. Att höra en hel rad polskor och marscher i samma eller närbesläktade durtonarter är för ett kultiverat musiksinn ganska tröttande. Därjämte kunde man förnya den gamla iakttagelsen att de mest utpräglade specialisterna på allmogemusik finna i den en hel del saker märkvärdiga vilka den i Europas allmänna musikkultur mer invigde ej förvånar sig över, medan han å andra sidan observerar vissa detaljer som undgå dem. Det kan man även fastslå i de hittills utgivna båda häftena av N. Anderssons dalalåtar, där några tyvärr äro felaktigt upptecknade eller på grund av misstyding felaktigt kommenterade.

Till dem och hela företaget hoppas jag snart få återkomma i annat sammanhang.

P.-B.

Se sid 9.

Från D. N. 9.6.24. väll-låten till folkliga virtuosnummer

En märklig konsert i Studentföreningen om tisdag.

Det bästa ur Nils Anderssons väldiga samling folklåtar.

Konsertgivarna: författaren Ernst Norlind (överst) och violinisten Olle Andersson.

Det bästa av framlidna revisionssekreteraren Nils Anderssons väldiga samling gamla svenska folklåtar kommer på tisdag kväll att föredragas inför Stockholms högskolas studentförening, vars medlemmar alltså kunna bereda sig på en lika sällsynt som vacker och kulturhistoriskt intressant underhållning. Konserten, som börjar kl. 8, ges av författaren Ernst Norlind och violinisten Olle Andersson. — Det finns inte mindre än cirka

12,000 olika låtar i Nils Anderssons samlingar, påpekar hr Norlind vid ett samtal med Dagens Nyheter, och av dessa ha till konserten valts ut de allra dyrbaraste och finaste snyckena. Programmet upptar alla sorters låtar, från de enklaste till de mest komplicerade, från den enkla tonen, väll-låten, och den primitiva psalmen till fullkomligt virtuosa polskor, vilkas utförande ställer de högsta fordringar på spelmannens förmåga att behandla sitt instrument.

En del av Nils Anderssons folklåtsarkiv har utgivits i tryck, men huvudparten finns endast i originaluppteckningar. Hr Norlind beklagar att de musikaliska skatter som rymmas i detta arkiv äro så ofantligt litet kända. Över huvud taget är den stora allmänhetens kunskap om svensk folkmusik sorgligt liten, säger han. För att höja det hittills minimala intresset började hr Norlind tillsammans med violinisten Olle Andersson för någon tid sedan en konsertturné och har därvid i första hand vänt sig till studentföreningarna, för vilka gratis-konsertter hållits. Men de båda herrarna ha även givit offentliga konsertter, bland annat i Malmö. Det kan i detta sammanhang nämnas att även stockholmarna kunna hoppas få höra några av de vackra gamla låtarna. Därom är emellertid ännu ingenting definitivt bestämt.

Den första konserten hölls i Lunds studentförening och väckte den mest glädjande uppmärksamhet, och det var närmast detta som gav impulsen till att planen på en konsertturné genom landet realiserades. Efter Stockholm kommer turen närmast till Uppsala och Göteborg.

— Violinisten Olle Andersson är egentligen den enda som fullt känner till Nils Anderssons arkiv, framhåller hr Norlind, och är alltså rätta mannen att framföra låtarna, så mycket mer som han är synnerligen skicklig violinist. Han har spelat fiol ända sedan han var liten pojke. Sina grundliga kunskaper om folklåtsarkivets innehåll har han förvärvat sig under mångårigt samarbete med Nils Andersson. Alltifrån arkivets upprättande har han nämligen varit dess upphovsmans medhjälpare och har nu statens uppdrag att fullfölja det både kulturhistoriskt och musikhistoriskt betydelsefulla arbetet. Många nya och goda låtar har han redan införlivat med arkivet, senast under den nu pågående resan.

— En god hjälp vid strävandena att göra de gamla folklåtarna mera allmänt kända skulle naturligtvis erhållas, påpekar hr Norlind, om biblioteken kunde intresseras för arkivets publikationer. För närvarande är förståelsen även på det hållet ganska ringa. Hr Norlind hoppas emellertid att de konsertter som nu ges skola göra avsedd verkan: ökat intresse för den svenska folkmusiken.